

เวียดนามผลิตข้าวคาร์บอนต่ำกว่า 70,000 ตัน ขยายตลาดพรีเมียม

1. เนื้อข่าว

ในเดือนตุลาคมและต้นเดือนพฤศจิกายน 2568 ปริมาณข้าวกว่า 52,000 ตัน ได้รับใบรับรองสิทธิ์ในการใช้เครื่องหมายการค้าข้าวเวียดนามคาร์บอนต่ำ (Certificate of Right to Use the Green Vietnamese Rice, Low Emissions trademark) จากสมาคมอุตสาหกรรมข้าวเวียดนาม (Vietnam Rice Industry Association: VIETRISA) ทำให้ปริมาณข้าวที่ผ่านมาตรฐานสะสมจนถึงปัจจุบันเกินกว่า 70,000 ตัน ซึ่งถือเป็นก้าวสำคัญในการพัฒนาข้าวเวียดนามเข้าสู่ห่วงโซ่คุณค่าที่ปล่อยคาร์บอนต่ำ (low-carbon value chain)

รองศาสตราจารย์ ดร. Bui Ba Bong ประธานสมาคมอุตสาหกรรมข้าวเวียดนาม ระบุว่า มีบริษัททั้งหมด 6 บริษัทที่ผ่านการรับรองในครั้งนี้ ได้แก่ บริษัท VINARICE บริษัท Chon Chinh บริษัท A An บริษัท Trung An บริษัท Agrimex-Kikoku และบริษัท King Green ผลผลิตรวมทั้งสิ้น 52,220 ตัน มาจากพื้นที่เพาะปลูก 12,455 เฮกตาร์ ซึ่งสามารถตรวจสอบย้อนกลับถึงถิ่นกำเนิด สายพันธุ์ข้าว ฤดูกาล และกระบวนการทางเทคนิคทั้งหมด (fully traceable) ภายใต้การติดตามตรวจสอบของโครงการปรับเปลี่ยนห่วงโซ่คุณค่าข้าวเพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Project on Transforming the Rice Value Chain to Respond to Climate Change: TRVC)

กระบวนการปลูกข้าวดังกล่าวยังมุ่งเน้นการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้รับการตรวจสอบอย่างอิสระโดยองค์กรระหว่างประเทศ Regrow ผลการลดการปล่อยก๊าซอยู่ระหว่าง 3.14-4.63 ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่าต่อเฮกตาร์ (tons CO₂ equivalent/hectare) ซึ่งเกิดจากการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการเกษตรขั้นสูง การจัดการน้ำ การใช้ปุ๋ยอย่างมีประสิทธิภาพ และการจัดการวัสดุ

สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ นครโฮจิมินห์

เหลือใช้ทางการเกษตร กระบวนการเหล่านี้ถือเป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างมูลค่าเพิ่มและแสดงข้อได้เปรียบของข้าวคาร์บอนต่ำ โดยข้าวที่ผ่านการรับรองส่วนใหญ่เป็นสายพันธุ์คุณภาพสูง เช่น พันธุ์ OM18 พันธุ์ Dai Thom 8 พันธุ์ DS1 พันธุ์ ST25 และพันธุ์ข้าวญี่ปุ่น (Hana, Akita, Koshi) ที่พัฒนาโดยบริษัท Agrimex-Kikoku ทั้งนี้ การนำเข้าพันธุ์ข้าวต่างประเทศสะท้อนให้เห็นถึงความมุ่งมั่นของบริษัทต่อตลาดระดับพรีเมียม โดยเฉพาะตลาดที่มีมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมเข้มงวด ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของโครงการ TRVC ในการสร้างมาตรฐานคุณภาพและความยั่งยืนในห่วงโซ่มูลค่าของข้าว

ก่อนหน้านี้ ในเดือนเมษายน 2568 สมาคมอุตสาหกรรมข้าวเวียดนามได้ให้การรับรองข้าวเวียดนามคาร์บอนต่ำจำนวน 19,200 ตัน จาก 7 บริษัท โดยบริษัท Trung An ได้ส่งออกข้าวจำนวน 500 ตันไปยังประเทศญี่ปุ่น พร้อมจัดพิธีส่งออกครั้งแรกที่นครเกิ่นเทอ (Can Tho) เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 2568 ซึ่งถือเป็นครั้งแรกที่เวียดนามนำเข้าข้าวคาร์บอนต่ำเข้าสู่ตลาดญี่ปุ่น ตลาดที่มีชื่อเสียงด้านความปลอดภัย การตรวจสอบย้อนกลับ และมาตรฐานการปล่อยก๊าซเรือนกระจก จนถึงปัจจุบันข้าวที่ได้รับเครื่องหมายข้าวเวียดนามคาร์บอนต่ำมีปริมาณรวมเกินกว่า 70,000 ตัน ส่งผลให้เวียดนามกลายเป็นประเทศแรกที่เกิดและส่งออกข้าวคาร์บอนต่ำในระดับการผลิตและส่งออกขนาดใหญ่

บริษัทที่เข้าร่วมทั้งหมดอยู่ภายใต้โครงการ TRVC ซึ่งได้รับทุนสนับสนุนจากสถานเอกอัครราชทูตออสเตรเลีย และองค์การพัฒนาของเนเธอร์แลนด์ (Netherlands Development Organisation: SNV) โดยร่วมกับกระทรวงเกษตรและสิ่งแวดล้อมดำเนินโครงการในอานยาง (An Giang Province) และจังหวัดด่งท้าป (Dong Thap Province) ในช่วงปี 2566–2570 มีเป้าหมายเพื่อสะสมพื้นที่ปลูกข้าว 200,000 เฮกตาร์ ครอบคลุมเกษตรกร 200,000 ครัวเรือน และลดการปล่อยก๊าซอย่างน้อย 200,000 ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่าต่อเฮกตาร์ ซึ่งสอดคล้องกับโครงการ 1 ล้านเฮกตาร์ของข้าวคุณภาพสูงและปล่อยคาร์บอนต่ำในพื้นที่สามเหลี่ยมปากแม่น้ำโขงภายในปี 2573 โดยการสร้างแบรนด์ข้าวเวียดนามคาร์บอนต่ำเป็นส่วนหนึ่งของโครงการช่วยสร้างการรับรู้ในตลาดต่อผลิตภัณฑ์ที่ได้มาตรฐานคาร์บอนต่ำ

ความสำเร็จในการมอบเครื่องหมายการค้าข้าวเวียดนามคาร์บอนต่ำกว่า 70,000 ตัน ในระยะเวลาอันสั้น สะท้อนให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงของธุรกิจและเกษตรกร ทั้งยังเป็นตัวอย่างของการลดการปล่อยก๊าซ และการปูทางให้ข้าวเวียดนามเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน พร้อมขยายช่องทางสู่ตลาดที่ให้ความสำคัญกับผลิตภัณฑ์เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

(แหล่งที่มา <https://thesaigontimes.vn/> ฉบับวันที่ 16 พฤศจิกายน 2568)

2. วิเคราะห์ผลกระทบ

ปัญหาสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศถือเป็นความท้าทายระดับโลกที่ส่งผลต่อแนวทางการบริโภคและความต้องการสินค้าของผู้บริโภคในตลาดโลก ซึ่งมุ่งสู่ผลิตภัณฑ์ที่มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม (environmentally responsible products) ในบริบทดังกล่าว การที่เวียดนามสามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์ข้าวเวียดนามคาร์บอนต่ำ ซึ่งมีคุณสมบัติสะอาด เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และตรวจสอบย้อนกลับได้อย่างโปร่งใส จึงสอดคล้องอย่างเป็นระบบกับกระแสการบริโภคยุคใหม่และมาตรฐานตลาดระดับพรีเมียมที่ให้ความสำคัญต่อการลดคาร์บอนฟุตพริ้นท์ (carbon footprint) ของสินค้า ทั้งนี้ เวียดนามถือเป็นประเทศเดียวในภูมิภาคที่สามารถผลิตข้าวประเภทนี้ในระดับการผลิตและส่งออกขนาดใหญ่ ซึ่งกลายเป็นจุดขายสำคัญที่ช่วยสร้างความแตกต่างและเพิ่มมูลค่าเชิงการแข่งขันให้แก่แบรนด์ข้าวเวียดนามบนเวทีโลก

ข้อมูลรายงานอย่างเป็นทางการจากรัฐบาลเวียดนามระบุว่า ระหว่างเดือนตุลาคมถึงต้นเดือนพฤศจิกายน 2568 เวียดนามได้รับรองฉลากข้าวเวียดนามคาร์บอนต่ำ เพิ่มอีกกว่า 52,000 ตัน ส่งผลให้ปริมาณสะสมของข้าวที่ผ่านมาตรฐานคาร์บอนต่ำทะลุ 70,000 ตัน ซึ่งนับเป็นหมุดหมายสำคัญของอุตสาหกรรมข้าวเวียดนามในการมุ่งสู่การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (GHG emissions reduction) และการส่งออกเชิงยั่งยืน ฉลากดังกล่าวได้รับการพัฒนาภายใต้ความร่วมมือระหว่างสมาคมอุตสาหกรรมข้าวเวียดนาม (Vietnam Rice Industry Association: VIETRISA) กระทรวงเกษตรและสิ่งแวดล้อม (Ministry of Agriculture and Environment) และองค์กรระหว่างประเทศ เช่น สถาบันวิจัยข้าวระหว่างประเทศ (International Rice Research Institute: IRRI) รวมถึงการสนับสนุนจากสถานเอกอัครราชทูตออสเตรเลียและองค์การพัฒนาของเนเธอร์แลนด์ (SNV) ซึ่งช่วยเพิ่มความน่าเชื่อถือและการยอมรับในระดับสากล

ในเชิงยุทธศาสตร์ โครงการข้าวคุณภาพสูงและปล่อยคาร์บอนต่ำถือเป็นแนวทางสำคัญของเวียดนามสู่การพัฒนาเกษตรกรรมเชิงนิเวศที่ยั่งยืน ครอบคลุมระยะเวลา 2 ช่วง ตั้งแต่ปี 2567–2573 โดยมีเป้าหมายหลักในการปรับปรุงกระบวนการผลิตข้าวทั่วประเทศให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ภายใต้พื้นที่เป้าหมายรวมกว่า 1 ล้านเฮกตาร์ ซึ่งถือเป็นโครงการด้านเกษตรกรรมเชิงนิเวศที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งในภูมิภาค ผลการดำเนินงานเบื้องต้นชี้ให้เห็นว่า การปลูกข้าวแบบลดการปล่อยคาร์บอนสามารถลดการใช้เมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย และสารเคมี รวมถึงลดการใช้น้ำได้อย่างมีนัยสำคัญ ขณะเดียวกันยังให้ผลผลิตสูงขึ้น ทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นเฉลี่ย 4–7.6 ล้านเวียดนามด่งต่อเฮกตาร์เมื่อเทียบกับการปลูกแบบดั้งเดิม นอกจากนี้ การจัดการเชิงนิเวศดังกล่าวยังช่วยลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า (CO₂ equivalent emissions) ได้ 3.14–4.63 ตันต่อเฮกตาร์ ซึ่งสะท้อนถึงประโยชน์เชิงเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นรูปธรรม

ความสำเร็จในการส่งออกข้าวคาร์บอนต่ำล็อตแรกไปยังตลาดญี่ปุ่น ซึ่งเป็นหนึ่งในตลาดที่มีมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยทางอาหารเข้มงวดที่สุดในโลก ยิ่งตอกย้ำศักยภาพของเวียดนามในการสร้างแบรนด์ข้าวเวียดนามคาร์บอนต่ำ ให้เป็นที่ยอมรับระดับนานาชาติ พร้อมทั้งการตอบรับเชิงบวกจากเกษตรกร สหกรณ์ และภาคเอกชนในภูมิภาคสามเหลี่ยมปากแม่น้ำโขง ยังสะท้อนให้เห็นว่าการเปลี่ยนผ่านสู่การผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมนั้นสอดคล้องกับประโยชน์ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทั้งในมิติเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และสังคม

ในบริบทของเศรษฐกิจยุคใหม่ที่ตลาดโลกให้ความสำคัญต่ออาหารที่โปร่งใส เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และเป็นธรรม ข้าวเวียดนามคาร์บอนต่ำจึงไม่เพียงเป็นผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร แต่ยังเป็น green passport ที่ช่วยให้เวียดนามก้าวเข้าสู่ตลาดโลกด้วยความมั่นใจ เป็นการพิสูจน์ว่าความยั่งยืนไม่ใช่อุปสรรคต่อการแข่งขัน แต่คือโอกาสในการสร้างมูลค่าเพิ่มและยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของสินค้าเวียดนามอย่างยั่งยืนทั้งในมิติด้านเศรษฐกิจ การค้า และนโยบายเกษตรกรรมเชิงนิเวศ

3. นำเสนอโอกาส/แนวทาง

การรับรองข้าวคาร์บอนต่ำของเวียดนามมากกว่า 70,000 ตัน ส่งผลโดยตรงต่อผู้ประกอบการไทยในแง่การแข่งขันสินค้าเกษตร โดยเฉพาะข้าวไทยที่ส่งออกไปยังตลาดพรีเมียมและตลาดที่ให้ความสำคัญกับมาตรฐานสิ่งแวดล้อม เนื่องจากข้าวเวียดนามคาร์บอนต่ำสามารถตรวจสอบย้อนกลับได้ครบวงจรและตอบสนองมาตรฐานด้านการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ทำให้ผู้บริโภคและคู่ค้าในต่างประเทศมีตัวเลือกที่ยั่งยืนมากขึ้น ส่งผลให้ผู้ประกอบการไทยจำเป็นต้องปรับกลยุทธ์ด้านคุณภาพและความโปร่งใสของการผลิตเพื่อรักษาความสามารถในการแข่งขัน

ในด้านแนวทาง ผู้ประกอบการไทยสามารถปรับตัวโดยการนำเทคโนโลยีการเกษตรขั้นสูง การจัดการน้ำ การใช้ปุ๋ยอย่างมีประสิทธิภาพ และการบริหารจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาใช้ในกระบวนการผลิต เพื่อเพิ่มความสามารถในการตรวจสอบย้อนกลับและลดคาร์บอนฟุตพริ้นท์ของผลิตภัณฑ์ นอกจากนี้ การสร้างแบรนด์ข้าวคุณภาพสูงที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และการเข้าร่วมโครงการด้านความยั่งยืนทั้งในประเทศและต่างประเทศ จะช่วยสร้างความแตกต่างและเพิ่มความน่าเชื่อถือของสินค้าในตลาดพรีเมียม

สำหรับโอกาส ผู้ประกอบการไทยในเวียดนามสามารถใช้ประโยชน์จากความเชี่ยวชาญด้านเทคนิคการผลิตและการตลาดเพื่อร่วมมือกับเกษตรกรเวียดนามหรือบริษัทท้องถิ่นในการพัฒนาข้าวคาร์บอนต่ำ การแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ด้านมาตรฐานสิ่งแวดล้อม การติดตามตรวจสอบย้อนกลับ และการเข้าถึงตลาดพรีเมียม จะช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มและขยายโอกาสการส่งออก ขณะเดียวกันผู้ประกอบการไทยในประเทศสามารถใช้โอกาสนี้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ข้าวคาร์บอนต่ำของตนเอง เพื่อตอบสนองความต้องการตลาดโลกที่เน้นความยั่งยืนและลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก